

Maahanmuuttajataustaisen työntekijän perehdyttäminen suomalaiseen työkuultuuriin

ESR-hanke 2017 - 2019

Toteuttajat

Esityksen sisältö

- Maahanmuuttajataustaisen työntekijän perehdyttäminen suomalaiseen työkuulttuuriin
- Millaisen merkityksen toisesta kuulttuurista tuleva voi asioille antaa?
- Valtaetäisyys ja viestintä
- Etnosentrisyys
- Arvojen ja normien eroista johtuvat väärinymmärrykset
- Ihmistä tulee kohdella yksilönä, mutta silti on hyvä tiedostaa kuulttuuritaustan merkitys
- Varautuminen eroihin

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Suuri valtaetäisyys

- Kuka saa päättää asioista työpaikalla?
- Useimmissa Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan kulttuureissa valtaetäisyys on suuri
- Esimiehillä on paljon valtaa ja heiltä odotetaan näkyvää vallankäyttöä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Suuri valtaetäisyys

- Hyvä esimies:
 - Tietää ja osaa kaiken
 - Osaa päättää
 - Mieluummin päättää yksin kuin neuvottelee itseään alemassa asemassa olevien kanssa
 - Ei keskustele

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Suuri valtaetäisyys

- Työntekijän
 - Ei tarvitse kantaa vastuuta kuin juuri siitä asiasta, jonka esimies on antanut hänelle tehtäväksi
 - Ei ole sopivaa kyseenalaistaa esimiehen käskyä tekemällä enemmän kuin on käsketty tai ehdottamalla uutta toimintaa esimiehelle
 - Ei ole suotavaa olla oma-aloitteinen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Millaista esimiestä pidetään hyvänä suomalaisessa työkuultuurissa?

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Pieni valtaetäisyys

- Tasa-arvo
- Valtaeroja pyritään pienentämään tai peittämään
- Vallan edellytyksenä koulutus ja ammattiosaaminen
- Alaisten kanssa keskusteleva esimies
- Vallankäyttö on läpinäkyvää ja perustuu sääntöihin tai lakeihin
- Useimmilla alueilla Euroopassa sekä Pohjois-Amerikassa ja Australiassa

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

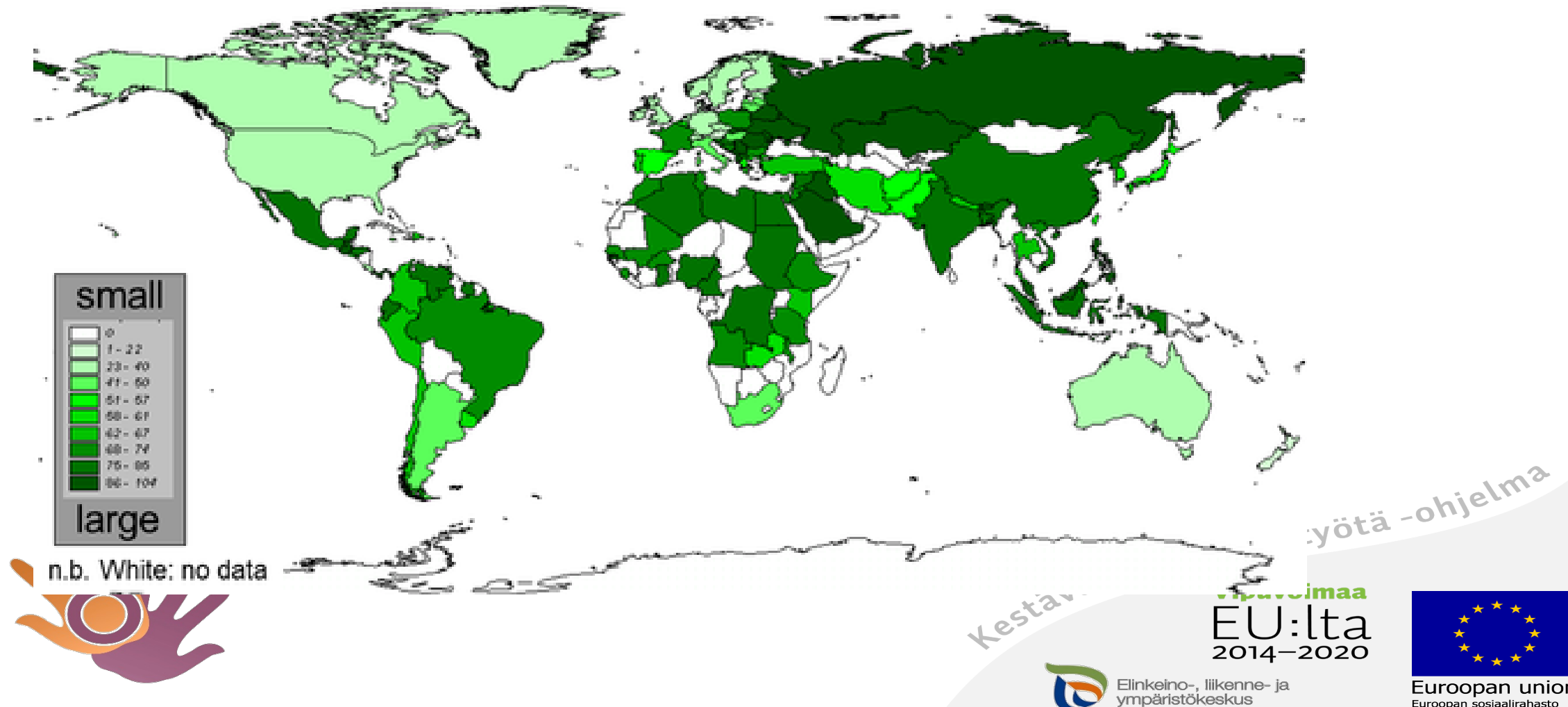
Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Valtaetäisyydet eri kulttuureissa

”Pidän siitä, että Suomessa kaikki ovat samalla tasolla: ei tarvitse koputtaa kymmentä kertaa esimiehen oveen tai pyytää lupaa, jos haluaa sanoa mielipiteensä. Olen vapaa sanomaan, mitä ajattelen.”

”Pidän myös työn joustavuudesta, joka perustuu luottamukseen. Kukaan ei oleta, että tulen työpisteelleni tasan kello kahdeksalta aamulla.”

Nokialla suunnittelupäällikkönä työskentelevä espanjalainen Queca Espigares,
HS 22.3.2015

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Mitä kertoa suomalaisesta työkuultuurista

- Pitää osata tehdä työtä itsenäisesti ja ottaa vastuu omasta tehtävästä, esimies ei ole koko ajan neuvomassa tai vahtimassa
- Oma-aloitteisuus
- Esimies voi kysyä työntekijöiltä, miten heidän mielestään työ kannattaisi tehdä
- On hyvä, jos työntekijä kertoo esimiehelle uusia ideoita siitä, miten työn voi tehdä paremmin
- Suuren valtaetäisyyden kulttuurista tuleva voi ajatella, että tällainen esimies on huono esimies

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Mitä kertoa suomalaisesta työkuultuurista

- Esimiestä voi sinutella ja kutsua etunimellä
- Esimies voi olla nuori tai nainen
- Esimies ei korosta ulkoisesti sitä, että on johtaja
- Tasa-arvo on erittäin tärkeää!!!
- Toisenlaisesta kuultuurista muuttaneen mielestä tasa-arvo voi olla huono asia, koska silloin työntekijä joutuu ottamaan vastuun työtehtävistään

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Tatjana Ivanova on aloittanut työt siivousfirmassa. Firma siivoaa virastoja. Hänen esimiehensä on Sari Metsälä. Sari on aamulla näyttänyt huoneet ja siivouskaapin sekä näyttänyt, miten imuri toimii.

Tatjana imuroi huoneet. Sari tulee parin tunnin päästä ja löytää Tatjanan, joka katselee ikkunasta ulos. Pöydillä on likaisia kahvikuppeja. Sari on vihainen ja Tatjana loukkaantuu.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Viestintä

- Suurimmassa osassa maailman kulttuureista suhde toiseen ihmiseen luodaan puhumalla
- Tavatessa uusia ihmisiä, jutellaan ensin niitä näitä, jotta saadaan selville, kenen kanssa ovat tekemisissä.
- Pikkuhiljaa he pääsevät siihen asiaan, josta heidän on määrä neuvotella.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Moniaikainen viestintä

- Aikakäsitys on syklinen
- Aika käsitetään kiertokulkuna ja aika ei lopu
- Suunnitelmia voi muuttaa
- Aikataulut eivät ole tärkeitä
- Tyypillinen Afrikassa, useissa Aasian maissa, Eteläisessä Euroopassa ja Latinalaisen Amerikan maissa
- Vuorovaikutustapahtumia voi olla menossa useampia kerrallaan
- Moni voi puhua yhtä aikaa joko samasta asiasta tai eri asioista
- Tärkeintä on asian loppuun saattaminen – vuoroilla ja ajalla ei ole niinkään väliä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

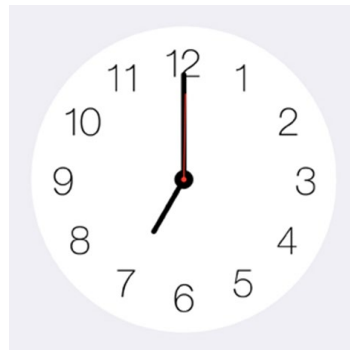
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Yksiaikainen viestintä

- Liittyy lineaariseen aikakäsitykseen
- Vuorovaikutustapahtumia on menossa yksi kerrallaan
- Yksi puhuu ja muut kuuntelevat
- Muut eivät keskeytä, kysele tai puhu yhtä aikaa
- Jokainen puhuu omalla vuorollaan ja järjestyksessä
- Lyhyet puheenvuorot ja asiassa pysyminen
- Yleistä Länsi- ja Pohjois-Euroopassa sekä Pohjois-Amerikassa

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Viestintä Suomessa

- Kun suomalainen tapaa uuden ihmisen, hän haluaa yleensä mennä suoraan asiaan tai olla aluksi hiljaa ja tarkkailla, millainen toinen on
- Hiljaisuus voidaan tulkita muissa kulttuureissa sivistymättömyydeksi, välinpitämättömyydeksi tai kritiikiksi (koska monissa kulttuureissa ei voida sanoa suoraan "ei")
- Muissa maissa käytetään enemmän small talkia
- Maahanmuuttaja saattaa kokea suomalaisen outona, syrjivänä, epäystävällisenä, kylmänä tai tyyneenä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

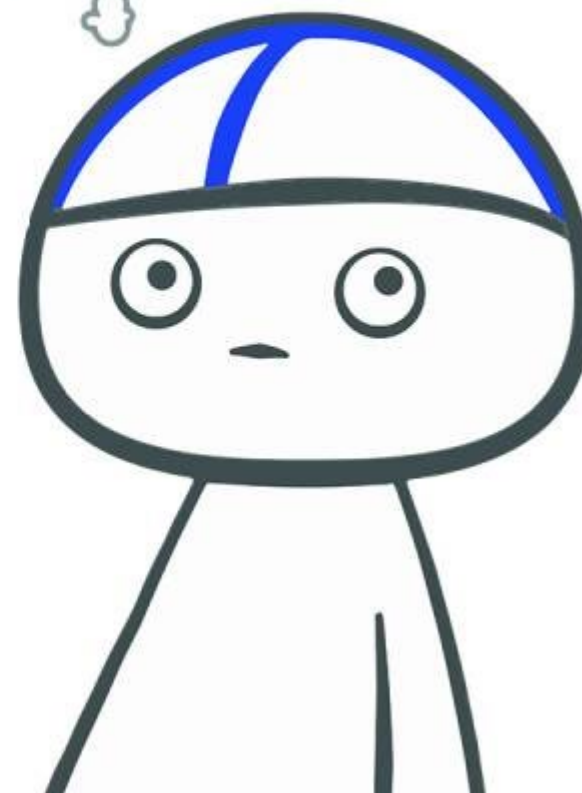
Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

KUINKA MONTA
KERTAA SAMAA
NAAPURIA ON
SOPIVAA TERVEHTIÄ
YHDEN PÄIVÄN SISÄLLÄ?

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Mitä on tärkeää kertoa uudelle työntekijälle

- Asiat sanotaan suoraan ja pysytään totuudessa
- Kyllä tarkoittaa oikeasti kyllä ja ei tarkoittaa oikeasti ei
- Tyyli kuunnella on passiivinen
- Ei käytetä paljon elekieltä puhuessa tai kuunnellessa

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Mitä kertoa uudelle työntekijälle

- Kokouksissa mennään nopeasti asiaan.
- Suomalainen haluaa olla joskus rauhassa.
- Suomalainen voi olla hiljaa.
- Suomessa tämä ei ole epäkohteliasta eikä tarkoita, että henkilö ei pidä toisista ihmisistä.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

”Filippiineillä pomo on pomo, eikä häntä koskaan puhutella etunimellä. Täällä (Suomessa) voi puhua kaikesta eikä tarvitse pelätä. Juoruiluakin on vähemmän, kun asiat voi sanoa suoraan.”

Filippiiniläinen lähihoitaja Arnel Rivera
HS 22.3.2015

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vaikka sana on vapaa, Espigares ihmettelee, miksi suomalaiset ovat niin hiljaa. ”Kun kerron kokouksessa uutisia, ihmiset eivät ilmaise tunteitaan- hyvässä tai pahassa. He istuvat paikoillaan eivätkä edes katso toisiaan. En odota, että kukaan hyppisi pöydälle, mutta olisi kiva tietää, menikö viestini perille, ovatko ihmiset iloisia vai surullisia.”

Nokiassa suunnittelupäällikkönä työskentelevä espanjalainen Queca Espigares, HS 22.3.2015

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Aikakäsitys ja täsmällisyys

- Suomalaisista itsestäänselvyyksiä, mutta on tärkeää keskustella uuden työntekijän kanssa
- Aikataulujen noudattaminen täsmällisesti
- Myöhästyminen on epäkohteliasta
- Myöhästymisestä tulee ilmoittaa heti
- Työhön täytyy yleensä tulla aikaisemmin kuin se alkaa, jotta on valmiina aloittamaan sovittuna aikana
- Kun työssä sovitaan jotakin, siitä pidetään kiinni
- Kukaan ei välttämättä muistuta asiasta uudelleen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Mikä voisi auttaa seuraavissa tilanteissa?

- Työntekijän on vaikeaa ymmärtää, mitä työtehtäviin kuuluu tai mitä häneltä vaaditaan
- Uusia työtehtäviä on vaikeaa oppia ohjeiden avulla, opitaan ainoastaan tekemällä käytännössä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Lähteet

- Bottas, Outi: Kulttuurit tutuksi
- Hofstede, Geert: Kulttuurit ja organisaatiot. Mielen ohjelmointi.
- Vartiainen-Ora, Päivi: Ymmärräks sää? Työyhteisöjen monikulttuurisuuskoulutus

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

FINNISH NIGHTMARES

WHEN A STRANGER LOOKS
YOU IN THE EYES

AND SMILES

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Työpaja

- Mitkä asiat olette kokeneet haasteellisiksi maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden perehdyttämisessä?
- Mitkä asiat perehdytyksessä ovat menneet hyvin tai helposti?
- Mitä on mielestänne tärkeää kertoa työntekijälle suomalaisesta työkuulttuurista?
- Miten voimme helpottaa uuden työntekijän sopeutumista työpaikalle?

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Keskusteluun

- Miten koulutuksen aikana löydettyt hyvät ideat ja ratkaisut voidaan tuoda työpaikan arkeen?
- Miten jo käyttöön otetut hyvät käytännöt voidaan jakaa koko työyhteisölle?

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto